

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Septembris Et Octobris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10262

De S. Ferrutio martyre.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77413)

subdidit, & ceruicem diaboli perpetuæ victoriæ pede calcavit. Nunc proculdubio inter ignitos supernæ Hierusalem lapides emicat, & cum purpuratis commilitonibus Imperatori suo cælestis harmoniæ carmen alternat. Felici nimirum cōmercio fragilem corporis exiit tunicam, & candidam immortalitatis adeptus est stolam. Caput decollatus amisit, & precioso nunc lapide coronatus incedit. Ille quippè cum remunerat in æterna iam quiete victorem, qui & inter bella dudum protexerat decerantem, Iesus Christus Dominus noster, qui cum Patre & Spiritu sancto viuit & regnat in secula seculorum, Amen.

Vides sanctorum animas statim post separationē à corporibus recipi in cælo?

EIVSDEM HYMNVS DE S. FIDELE MARTYRE.

Magna Fidelis merita sancta promit Ecclesia,
Qui morte mortem perdidit, & victor astra petijt.
Abiecto carnis onere, stola vestitur gloriæ:
Terfis ab ore lachrymis, veris potitur gaudijs.

Vt ense cæsus moritur, sæua tempestas oritur,
Sic intentatur impijs vindicta iusti iudicis.
Quendam sed ex tortoribus malus inuadit spiritus,
Mox sanctæ glebæ iungitur, dira pestis excluditur.
Cordis orisque precibus te, martyr alme, petimus,
Nos tua per vestigia ad vitæ ducas præmia.
Sit Patri laus ingenito, sit decus Vnigenito,
Sit vtriusque parili maiestas summa Flamini.

Amen.

SERMO EGREGIVS MEGINHARDI MONACHI DE S. FERRVTIO MARTYRE. HABETVR IN ANTIQVIS MANVSRIPTIS CODICIBVS. NOS EVM IN CAPITA AD MARGINEM DISTINXIMVS.

Prologus Authoris ad Adelgerum Abbatem.

Iacob. 1.
Eccli. 41.

Lib. 1. Tusc.
Quæst.

Charitas
operando
se exercit.

Moguntia
opes & co-
pia.

Domino Adelgero cum grege sibi credito, Meginhardus exiguus, omne datum optimum, descendens à patre luminum. Iuxta laudem sapientiæ veridicam, qui propriam nouit occultare stultitiam, suam præstat abscondenti scientiam. Vndè sæpè rogati in laudem sancti Ferrutij scriptis aliquid edere, maluimus silèdo latere, quàm palàm subsannationi nugas promendo patere. Neque enim minimum nos illa Tulliana declamatio terruit, quæ tepidos sic carpens scriptores intonuit: Mandare quenquam literis cogitationes suas, qui eas nec disponere, nec illustrare possit, nec delectatione aliqua allicere lectorè, hominis est intemperanter abutentis & ocio & literis. Diutina siquidem deliberatione fluctuantes, vacaremus ne, an scriberemus, effectiua tandem illa charitas vicit, quæ non nisi operando ardoris sui flammam exercere nouit. Quæ verò nos tantilli per subarescentis stillam riui, quicquam nos præstare putemus fluctibus Rheni, qui quicquid natura preciosum, quicquid moralitate decorum, quicquid ratione splendidum mundus quadrangulariter teres vsquàm mortalibus effert, diuæ tumidus totum Moguntia confert? Ambrosios enim gremio confouet, qui diuinum vertice mellisui nectaris odorem adspirent: Augustinos, qui diuinitatē inter Cherubim speculari, miris armaria tractatibus adaugeant: Gregorios, qui verbi diuini pabula vigilantissimè ruminantes, in præoptuarijs ex hoc in illud eructuantibus, opportunè promendo recondant. Ibi fons philosophicus prata virentia riuus septenis inundat, gratisque potantes dulcedine terni saporis inebriat. Vndè suppliciter imploramus culminis celsitudinem vestri, quatenus inter aurea gemmeaque, quibus abundatis, poculorum genera, cratera vilis vel gustum non dedignemini, fraternæque mentis munusculum, humilitatis saltem gratia non aspernemini. Sed ecce dum supra vires conamur, sub onere labimur, & ad gressum liberum non valentes erigi, per terram trahimur depressi: vr in nobis impleatur, quod beatus Gregorius humiliter de se profitetur, quia vires quas imperitia denegat, charitas ministrat. Ipsius ergo meritis interue-

terueniētibus, cuius in laudem ex informi materia sermo cuderetur, oculus noster interior spiritus sancto mundante purgetur, aridumque cordis nostri desertum fonte in vitam æternam saliente rigeretur: quatenus quicquid dicitur, Deo gratum, egregio Ferrutio dignum, prudentiæque vestræ placabile reperiatur.

V M per organum spiritus sancti familiare, mirabilem & gloriosum Dominum in sanctis suis admoneamur laudare, non solum quotidianis obsequijs, sed & excellentiori quadam deuotione par est eos honorare. Summis enim studijs deuotionis obsequiū videtur exequendum, quod sanctis delatum, recurrit in Christum. Verum non homo solus diuinæ debitor prouocatur laudis, sed creatura potius omnis, rationalis videlicet, irrationalis & insensibilis. Per se quippè Deum laudat creatura rationalis & intelligibilis: per hominem verò irrationalis & insensibilis, dum eam homo consideras, vota conditori soluit iubilationis. Laudant autem Dominum & ipsa, quoniam laudationem Domini eorum parturit causa. Quæ autem dicuntur insensibiles creaturæ, si vel ipsum conditorē valeant sentire, paucis libet considerare. Si sensus à sentiendo dicitur, omnis creatura Deū sentire probatur. Secundum se nanque creatorem sentit creatura, vbi etiam se non sentit vita. Est autem sensus à sentiendo, quo creatura Deum sentiens, eius obtemperanter obedit imperio. Nam imperante fide si transferantur montes, insensibiles vtique Deum sentiunt rupes. Omnis ergò creatura sensum habet in Deum.

Martyrum autem Christi memoriam, omnium fidelium deuotione recolendam, festiuis gaudijs laudibus ve debitis venerari, quid ferat emolumentum, iuxta vires ingenii nostri, in initio dicendi opere precium duximus perscrutari. Nam si desit emolumentum, ex superuacuo causæ tractatur negociū. Omnis itaque profectus, de causa parturiente progreditur. Sed omnis causa efficiens esse probatur. Omne autem efficiens, maius est eo, quod efficitur. Vnde rectè quærenda videtur causa gaudiorū, quò lucidius pateat emolumentum. Neque enim paruulorum more nos decet effluere: qui genuino mox ab vtero in incolatus huius ærurnam profusi, sicut gratis vagitibus, nescijsque plorantibus ora rigantur, sic & in varios gratulationum gestus sine causa laxantur. Nos verò, qui iam quæ paruulorum sunt, euacuauimus, qui robur virile, solido cibo spiritualium pasti deliciarum, induimus, qui per speculum & in ænigmate videmus, quod facie reuelata sumus visuri, gaudia nostra gaudiorumque prouentus ratione conducit contemplari. Quid autem rectius causam dixerim gaudiorum vel profectus nostri, quàm bonitatem Dei? Ipse nanque bonitatis origo, profectusque totius perfectissima consummatio, iustus rerum dispensator atque moderator, humanæque salutis amator, electis suis agonizantibus gratiam largitur pro gratia, dum pro laboribus momentaneis præmia tribuit sempiterna, peccatores atque sceleratos, largus in misericordia, bonitate saluat gratuita.

Prospiciens enim fragilitati delinquentium, spirituum caelestium & hominum, vitæ puritate actionisque sinceritate sibi placentium, nobis prouidit patrociniū: quatenus erratis nostris innumerabilibus offensus, ipsis placaretur interuenientibus. Et hoc merito gaudijs religiosis, officiosaque recolimus veneratione, sanctos videlicet gratia laboreque meruisse, vt apud iudicem districtum nobis valeant prodesse. Quod autem gratius emolumentum, quàm ipsorum interuentu nexibus exui delictorum, diuersis mundi casibus eripi, post mortemque cum ipsis, si tamen fideliter eos imitemur, gaudijs sempiternis perfrui? Quid autè prodest eos magnoperè venerari, quos in quantum carnalis cōuersationis fragilitas admittit, nō satagamus imitari? Ipsi quippè sumpta cruce Christū sunt imitando secuti: nos verò tardi atque desidiōsi, si Christum nō possumus sequi, forma sint nobis vel homines puri. Habet etenim moderna pax Ecclesiæ martyrium suum, certamen habet proprium, quo contra multiformes versutissimi hostis insidias legitimè consilientes, sanctorum quoquomodo per gratiam Christi mereamur esse confortes. Si enim, vt ait Apostolus, passionum socij fuerimus, simul & consolationis erimus: & si mortis Christi similitudini complantati facti fuerimus, simul & resurrectionis erimus.

Est ergò facile, solenni celebratione martyres venerari: sed arduum atque diffi-

X x x

lc,

Octobr. 28.
Cap. 1.
Psal. 130.

Honor sanctis habitus redundat in Christum.

Ioh. 1. 1.

1. Cor. 13.

Cap. 2.
Martyrum memoriam celebrare quid conferat.

1. Cor. 13.

Iohan. 1.

Cap. 3.
Patrociniū Angelorum & hominum beatorum.

Martyrium Ecclesiæ in pace.

1. Cor. 1.
Rom. 6.

Cap. 4.

- le, martyres imitari. Abijciat autem Christianus, quod libet: vincat animo, quod terret, & imitationem plenariam exerceat. Arcum enim iter duæ res nobis faciunt & angustum, contemptus voluptatum atque tolerantia passionum. In his ergo si vicerimus, veri erimus Christi martyrumque laudatores, veri erimus & imitatores. Iam verò certaminis athletarum Christi materiam subtilius intueamur, quatenus insignium contemplatione meritorum, laudibus eos venerabilibus prosequamur. Vniuersitatis ergo conditor Deus, inter omnia quæ bona creauit, & hominem bonum plasmauit, sed non summè: illius autem essentialis summique boni participatione, cuius inmutabilis boni omne quod est mutabile, in quantum est, bonum est participatio. Neque enim summum poterit esse, quod est mutabile. Hunc denique, quem ad imaginem & similitudinem diuinam manus sacra confinxit, immortalitate decorauit, prudentia, ratione, consilio præmuniuit, arbitrij libertate donauit: ut pro dignitate conditionis imperaret mundo, soli seruiret Deo, pro famulatu spontaneo dignè remunerandus, vel pro contemptu voluntario meritò puniendus. Hunc igitur angelus apostata beatitudinis locum, quem superbiendo perdiderat ipse, inuidiosè dolens subiturum, dolis circumuentum deiecit incautum: sicque cum omni prole posthuma possedit eum, quasi iure sibi subiectum. Iure quippè quodammodo possedit, quem sibi consensisse vi nulla coëgit, sed suggestione sola consentaneum subegit.
- Cap. 5. Cumque generalem totius humanæ propaginis massam, præuaricationis huius complecteretur reatus, Deoque contempto, mundus hosti maligno seruiret vniuersus, creator omnium Deus, natura bonus, voluntate potens, opere misericors, propter nimiam charitatem suam hominis lapsi misertus, per ætates seculi cunctas, electionis quædam sibi vasa seruauit, per quæ pietate paterna cæteros ad originalem beatitudinè quandoque respirare monuit & instruxit. Verùm hoc seductor ille fraudulentus non æquanimiter tulit: sed vasa misericordiam, per vasa perditionis & iræ impugnare non destitit. Nam in Genesi qui vocantur filij Dei, nisi iusti & timorati nec immeritò, dum pro diuini cultus obsequio filiationis illis proueniret adoptio. Et horum memoria benedicta, sic ex thymiamatis Dauidici emanat fragrantia: Hæc est generatio quærentium Dominum, quærentium faciem Dei Iacob. & Generatio rectorum benedicetur. & id genus plurima, quibus passim redidat diuina pagina. Qui verò per filios hominum, nisi peccatores exprimuntur, qui carnis pro fragilitate in omnem lasciuiam dissoluti, detestandorum operum executione reprobantur? De his in thymiamate supradicto sic exhalatur, vbi iuxta proprietates aromatum, cum dulcibus amara miscentur: Corrupti sunt, & abominabiles facti sunt in studijs suis. & infra: Contritio & infelicitas in vijs eorum. Sapientia quoque sacrarium, licet in fine pertusum, Christi que vas electionis eximium, iidem penè verbis, sed eodem sensu, erroris eorum inter cætera sic describunt deuia Qui commutauerunt incorruptibilis Dei gloriam in imaginis corruptibilis hominis figuram, & volucrum, & quadrupedum, & serpentium. Et quia non in notitia Deum probauerunt habere, tradidit illos in passiones ignominia.
- Cap. 6. Sic ab initio duæ ciuitates, per multas constructæ sunt diuersitates: vna Dei, altera diaboli: hæc de virtute in virtutem proficiente, illa sacrilegijs omni que vitiorum immanitate semper decidente. Ciuitas quippè Dei, Hierusalem est illa cælestis, verè visio pacis, quæ partim adhuc in membris Christi peregrinatur in terris, partim cum Domino regnat in cælis. Ciuitas verò diaboli, Babylon est illa cõfusionis plena, quæ seducendo fornicari facit omnes gentes in prostitutione sua. Studiorum ergo varietate, dum suo quæque cresceret molimine, princeps huius mundi persequeretur in membris suis ciuitatem Dei. Aemulationis enim diuersitas virtutibus perpetem cum vitijs parit conflictum: quoniam in vniuersali furore vitiorum generalis non capit constantia virtutum. Hæc igitur æmulatio, hæc innocentia conditio sancti sanguinem à rerum manet initio. Denique protomartyr iustus Abel per Cain malignum necatur: Hebræi Deicolæ in tribulationis camino per Chaldæos examinantur, filij Israël per Aegyptios affliguntur: per apostatantem populum Domini propheta sancti mortificantur: cruentissimo genere mortis per Antiochum Machabæi trucidantur. Et hi quidem vocabulo tali meritò videntur insigniri, qui certamine forti cum antiquo serpente congressi, gloriosissimi reportauerunt insignia triumphi. In his, ut ita dixerim, primùm animus enituit militia triūphalis: quia licet ante eos omnibus penè

penè iustis, pro rectitudinis zelo persecutionem passis, Deum tamen negare, & idolis manufactis inferuire cogebatur nullus, exceptis pueris tribus, fornacis per Nabuchodonosor probatis ignibus. His ergò tunc nouum, & retrò seculis inauditum, dignè concessum est hoc victoriæ genus, quasi iam instaret tempus, quo testium Christi victoriosissimus horum trita vestigia sequeretur exercitus. Hinc inter cunctos veteris testamenti martyres, horum tantum cum Euangelicæ fidei triumphatoribus infra sacrosanctæ actionis mysteria veneratur memoria: vt quorum par extitit agonis materia, parque victoria, pari triumpho decorentur & gloria.

Dan. 3.

Inter hæc, dilectissimi, dominator ille truculentissimus in omne mortalium genus adhuc potestatis suæ vires exercuit, nec vlllo modo iugum captiuitatis excutere valuit, qui libero pollens arbitrio, hosti se spontè per cōsensum subdidit. Hoc, inquam, iugum ratione nulla poterat solui, donè à facie computresceret olei. Ineffabilis igitur dispensatione pietatis, & inenarrabilis gratia dilectionis, ad humani redemptionem generis Deus pater ex cælestis militiæ virtutibus nullum, sed filium suum misit vnigenitum, vt ex carne virginea carnem indueret, & eadem forma eademque materia, quam vicerat, hostem debellaret, hominemque libertati pristinæ restitueret.

Cap. 7.

Esa. 10.

Hic æquiritatis magno iure & incompræhensibilis opus erat arte sapientiæ: quia quod malignus ille sub iuris sui iamdiu possederat ditone, nō potuit perdere, nisi eadem, quam vicerat, natura renincente. Hominis itaque factor homo factus, in terris virginea suxit vbera, regens sidera, panis viuus esuriit, fons vitæ sitiuit, lux dormiuit: ab itinere via fatigata, falsò veritas est accusata: iudex viuorum & mortuorum à mortali iudicatur, ab iniustis iustitia damnatur, spinis botrus coronatur, fundamentum suspenditur, virtus infirmatur, salus vulneratur, vita moritur. Propter hoc quippè qui erat sine initio, ex materno ortum habere dignatus est vtero: vt illius humilitas nostra fieret sublimitas, Crux eius nostra victoria, mors illius nostra salus & vita. In hoc deniquè apparuit filius Dei, vt solueret opera diaboli. Congressus ergò cum leuitathan carne, quam induerat, hamum diuinitatis latentem inescavit, sicque moriens, hostem, dum se vicisse crederet, prostrauit, tartaroque spoliato, victor resurrexit: cælosque conscendens, aditum nobis vitæ, quæ ignea clausit atque versatilis rhomphaea, referauit. Hinc prædicationis Apostolicæ sub Christo vero sole per orbem rutilante fulgore, zelo ductus princeps seculi huius, vasa doluit suæ captiuitatis auferri, spoliæque distribui.

Christi charitas erga humanum genus.

Cruz Christi, nostra victoria: mors, vita & salus nostra. Gen. 3.

Efferatus itaque persecutiones commonuit, prælia concitauit. Vndè potestas terrena conspirans, contra Christi nomen armatur, persecutionis turbo grassatur, fidelis quisque pro fidei veræ confessione macatur. Imperiale per totum orbem nimis vrgebat edictum, nomen funditus extirpari Christianum. Lege promulgatur publica, sanciri delatoribus præmia: Christianos verò sacrificantes, muneribus & honoribus amplissimis cumulari: vel in Christo perseverantes, pro maiestatis regis contemptu varijs & exquisitis cruciatibus mortificari. Tum verò corpora sancta passim rapiuntur, cæduntur, igne cremantur, mēbratim discerpuntur, modis omnibus crudeliter afficiuntur. Neque verò artubus exanimatis parcebatur: laniabantur, incendebantur, spargebantur, nec saltem sepeliri sinebantur, & quibus per Christum cæli aperiebantur, ab infidelibus communis omnium viuentium mater terra negabatur. Inter hæc millena discrimina tyrones Christi mālunt occidi, quàm vinci: quorum virilis constantia infatigata semper triumphat perseverantia. Hoc est sanctorum martyrum commune consilium, commune commercium, contemnere fugientia, comparare permanentia: viuere moriendo, nè moriantur viuendo: & semel moriendo semper viuere, quàm paululum viuendo perpetualiter interire. Hoc est, inquam, sanctorum commune prudensque consiliū, hoc commune felixque cōmercium. Horum sufferentiā mirā cum principibus suis mundus inhorruit, in quorum cordibus iam vilescens aruit: qui nec blādimentis mollebātur, nec tormētis acerrimis frangebantur.

Cap. 8.

Diabolus incitat tyrannos in Christianos

Martyrum omnium studium.

Neque verò in hoc procinctu Dominico soli coronabantur viri: foemina quoque licet sexu fragili, animo tamen agonizabant virili: sed & virgines tenellæ, dum lasciuum gestiunt corporis sexum domare, cruento corpore seculum, Christo auxiliante, domuere. Est itaque corona gloriosior, vbi sexus infirmior: quia virilis animus in foeminis maius aliquid facit, quandò sub pondere passionis fragilitas foeminea non deficit. Gemit autem nunc cum suis satellitibus horum pedibus prostratus inimicus, quos, vt videbatur, ignominiosè morientes, est se vicisse gauisus: dolet eorum inter-

Cap. 9.

Corona gloriosior, vbi sexus est infirmior.

Intercessio
sanctorum
quid præ-
stet.

Cap. 10.

S. Ferrutij
virtus.

Eius crebra
miracula.

1. Cor. 14.

Gen. 14.
3. Reg. 13.

Cap. 11.

1. Mach. 1.

Moguntia
viciomium.

Galliarum
vastationes

1. Cor. 8.

1. Cor. 15.

Cap. 12.

Historia
breuis S.
Ferrutij.

Diutene-
tur in cu-
stodia, lon-

uentu molimina cuncta malignitatis suæ cassari: dolet eorum suffragijs corporis & animæ impedimenta subleuari. Hæc ergo, fratres, agonis materia Sanctorum, hæc est nostrorum causa gaudiorum, hoc nostri profectus emolumentum, hoc in sanctos non minimum pietatis deuotionisque documentum.

In hoc exercitu candidato triumphantium militum Christi, qui cum patientia proni cucurrerunt in huius stadio seculi, velut preciosissimum Dominici ferti margaritum, specialis noster patronus, gloriosissimus videlicet Ferrutus, virtutum gloria clarus, meritorum prerogatiua præfulget venerandus. Hic itaque dum in his moribundis degeret membris, contempsit mortem quandoque venturam, vt vitam acquireret sine sine mansura, fidei prudentique consideratione perdens, quod & reterentum periret, vt quod perire non posset, moriens inueniret. Huic quippe præfatio quodam Ferrutij nomen est inditum: quia sicut ferro non solum lapides & ligna, sed & cætera vincuntur metalla: ipsum verò non nisi solo vincitur igne: sic ille solo diuini amoris victus ardore, machinamenta cuncta mundanæ spiritualisque deuicit malitiæ. Verum quia vitæ vel passionis eius tempora seu gesta non reperiuntur, laudis ipsius præconia non silebuntur, dum meritorum insignia frequenti miraculorum attestatione panduntur. Licet enim signa, secundum Apostolum, non fidelibus, sed infidelibus data sint, necessariò tamen aliquandò conferuntur & fidelibus: quatenus quorundam sanctorum actus cum occulto Dei iudicio lateant, signorum experimento merita pateant. Non autem in laudibus diuinis Ferrutus solus absque gestorum rememoratione celebratur, cum in vtriusque testamenti serie viri præcipui sine genealogijs commemorentur. Sic quippe Melchisedech ille, qui in veri sacerdotij typo panem & vinum obtulit: sic Elias, qui populum Israëli in gladio & igne iudicauit: sic prophetarum plurimi repente videntur induci: sic in nouo Thomas, Bartholomæus & Matthias Apostoli: sic per plures martyrum Christi, quorum merita placeat non eò minus venerari, quò constar ortus eorum vel actus sine periculo nesciri.

Quòd autem sancti Ferrutij latent actus, siue Scriptorum penuria contigisse conijcimus, quos præcis temporibus in Germanorum partibus non a deo floruisse cognouimus: seu certè si quibuscunque studijs exarati fuerant, bellorum deperisse turbibus. Sic quippe Hierosolymis lex diuina flammis legitur Chaldaicis incensa: sic vrbium plurimarum & nobilissimarum credibile indicatur perisse monimeta. Neque enim facile persuaderi potest Moguntiam, excellentissimis Galliarum ciuitatibus conferendam, literalis immunem studij tunc temporis torpuisse, gentiumque cunctarum mercibus vberimè refertam, liberalibus disciplinis, quibus præstantissimus omnium diuitiarum honor debetur, caruisse. Sed ex innumerabilibus fortè bellorum cladibus, quæ Galliam Germaniamque vastauerunt, cum Moguntia, tum plurimarum vrbium, quæ non extant, monimenta perierunt. In Chronicis itaque curiosius requisitis inuenimus Archadij, Honorij Theodosijque iunioris temporibus, sub Pharamundo, Clodio, Meroueoque Francorum Regibus, Romanis adhuc imperantibus, Gallias à diuersis attritis gentibus, vrbes solatenus dirutas incolis captiuatis, villas exustas: vbi cum suppellectili reliqua, liberalis etiam, si qua fuerat, poterat aboleri disciplina. Vnde nè pro certis incerta probasse videamur, quod habemus in promptu, sequamur, magnaliumque Dei laudatores potius, quam iudiciorum eius incomprehensibilium scrutatores, inueniamur. Proposimus autem hoc sermone ad gaudium spirituale mentes audientium prouocare, quò plus per charitatem edificantem, ad sanctorum societatem proficiamus, quam per scientiam infantem, ab interni gaudij, delectatione deficiamus. Sed humani tarditas ingenij quia vix ad intellectualem perceptionem potest adduci, nisi cordis interna prius cognitione pascantur exteriori, iuxta quod Apostolus ait, Non prius quod spirituale, sed quod animale, deinde quod spirituale: dicemus secundum quod percepimus, non quidè narratione plena martyris huius sanctissimi certamina, sed summam perstringentes nouissima.

Ex literis itaque mausolei, quo sacratissima medelaque scia reconduntur ossa, vir iste beatus cognoscitur Moguntia demoratus, amoreque diuino cingulum militare soluisse, altaribusque sacris, Christo deinceps victurus, arma deuouisse. Hinc vrbs præfectus ira commotus, incertum Christianus an ethnicus, vltra Rhenum castello sanctum transmigravit exilio, ferroque vincum carceri mancipauit tenebrosò. Diutina verò maceratus inedia, per sex menses beneficia non experiebatur humana: sed carnali destitutus iuuamine, spiritali diuinitus solamine fulciebatur. Hinc itaque polum

culum passionis amarum non exhorruit : securus autem calicem mortis exhaust, quem prius pro exemplo summus bibit medicus, nè lethalem eum, sed medicinalem, crederet agrotus. Securus, inquam, mortis exhauserat calicem, quia per hanc amaritudinem ad inestimabilem se peruenturum sperauit dulcedinem. Poenas igitur fortiter & currens, calicem Domini latus bibit, sicque mense septimo felix in Domino quieuit. Pulchrè verò qui posthabitis actualis vitæ laboribus, Deo vacare disponebat in contemplationibus, impedimentis absoluitur popularibus, loco munitiori atque secretiori destinatur, vinculis amoris Christi constringitur, tenebris mundanæ noctis addicitur, vt lumine veri solis indeficienti potiatur : materialis fame panis afficitur, vt verbi diuini pabulo satietur. Et hîc quidem senis mensibus, quasi sex seculi huius ætatibus, varijs tribulationum pressuris examinatus, mense septimo, velut ætate septima cum electis omnibus requietionis sabbatum celebrat festiuus, expectans feliciter octauam, solennitatem scilicet resurrectionis celeberrimam, cum corruptio mutabitur incorruptione, mortaleque vestietur immortalitate : cum Hierusalem cælestis ciuis effectus, agnum quocunquè ierit, comitabitur : cum spiritibus Angelicis sociatus, contemplatione diuina satiabitur.

Sed forte quæritur ab aliquo, cur sanctus hic inter martyres solenni glorificetur officio, cum sanguinem non fuderit pro Domino? Huic autem facilis obijcitur à sano sapiente responsio, quia martyrium sola sanguinis non facit effusio, non etiam sola carnis afflictio, sed & mundi cordis contritio, salutarisque spiritus humiliatio. Neque enim minoris apud Deum meriti, squaloris carcerarij, tenebrarum, vinculo- rum, solitudinis, longæque famis morosa credenda est exercitatio, quàm momentanea capitis obruncatio. Nec dubitandum reor athleram Christi constantissimū, qui in his tormentis spiritum gessit inuictissimum, ceruices spontè carnifici præbiturum, si sic iniquitatis disceretur iudicium. Iniquissimus autem iudex maluit hunc in pœnis differri, sperans eius vel fame cōstantiam flecti: qui nō expauesceret, fortassis autem optaret, pro Christo gladio plecti. Martyr ergò dignè prædicatur, inter martyres meritò colitur, quem etsi sanguinis purpura non venustat, virtutū tamen mentorumque venustissimè ornat varietas. Huius ergò viri beatissimi corpus presbyter Eugenius, adnitente Berégario, summa cum diligentia collectū, castello tumulauit, titulūque causam summam perstringentem cōposuit, speras in resurrectione se cum eo partem habiturū, quæ humanitatis obsequijs profecutus est vel defunctū.

Ibi deniquè mēbra sacratissima, beneficijs diuinitus comitata, à ciuibus frequentata, vsque ad Lulli venerabilis pacificè quieuerūt pontificatūs tēpora, qui post sanctissimum martyrem atque pontificem Bonifaciū, sedis Moguntiacensis strenuè rexit populū. Hic itaque prædecessoris atque magistrī sui sequax egregius, cum per sedis suæ diocesim ecclesias cōstrueret, monasteria fundaret, regnumque Francorum Christianæ religionis cultu longè lateque nobilitaret, reliquias sancti Ferrutij in Lantantium locum transtulit, Deoque sub cœnobialis normæ disciplina militantes adunare curauit, spiritu feruentes, spe gaudentes, idipsum inuicem sentientes, animas suas castificantes in obedientia charitatis, in amore fraternitatis. Boni verò pastoris vsus prouidentia, fratribus ipsis, nè deficerent in mandatorum Domini via, victūs atque vestitūs sufficientes redditus contradidit, ipsumque locum, donè in corpore vixit, summa deuotione pro sancti reuerentia coluit. Postquam autem domus eius terrestris habitationis huius luteæ soluta est, vt non manufactam, sed æternam in cælis inhabitaret, pontificatūs illius pariter & religionis successores Richolfus, Haistolphus & Rabanus, eadem deuotione locum sanctum coluerunt, ecclesiam amplificauerunt, tumbam sanctarum exuuiarum decenter composuerunt, pauperes Christi sacris ossibus excubantes humanitatis summæ consolatione fouerunt.

Et nos, fratres charissimi, Deum, ex quo, per quem, & in quo sunt cūcta, quæ sunt bona, laudemus, & pro modulo nostro secundum multitudinem miserationū eius glorificemus, qui nobis talem dignatus est conferre patronum, cuius excellētia meritum, solamen laborum, & fructum nobis æternorum obtineat præmiorū. Præsentem verò nostrum specialemque patronum imploremus omnes, imploremus singuli sedulitate votorum, quatenus fragilitatis nostræ percipiat gemitus, humanos nostros excessūs apud supernos excuset auditus, piè patrocinando nos foueat, pastorem nostrū protegat, familiam defendat, locum custodiat, à spirituum malignorum nos tueatur insidijs, ab innumeris huius mundi cœuat periculis: vt ipsius & omnium

ga crucia-
rus inedia.for. ferens
Decedit in
carcere.

I. Cor. 15:

Apoc. 14.

Cap. 13.

Martyrium
non sola fa-
cit sangui-
nis fusio.Eugenius &
Berégarius
sacrum eius
corpus sepe-
liunt.Cap. 14.
S. Lullus &
Episcopus
Moguntia-
nensis.Transferū-
tur reliquiæ
S. Ferrutij
in monaste-
riū Bliden-
stat.

2. Cor. 5.

Cap. 15.
Rom. 11.S. Ferrutius
patronus
ciuitatis
Moguntia-
nensis.

sanctorum interuenientibus meritis, ad illa pertingere mereamur gaudia beatitudinis, quæ non vidit oculus, nec audiuit auditus, nec humanus capere valuit intellectus, quæ Deus ante tempora secularia suis præparauit dilectoribus: Cuius honor, laus & imperium sine fine permanet in secula seculorum, Amen.

VITA S. FARONIS EPISCOPI MELDENSIS, EX
MS. CODICIBVS, PER F. LAURENTIVM
Surium paraphrasticòs descriptum.

Octobr. 28.
Cap. 1.
Pater S. Faronis.

Trèm mactr.

Vualbertus
Episcopus
Meldensis.

Vixit in aua Faro iuuenis.

Cap. 2.

Clotarium
Regis oprime admo-
net.

Faro sua
prudencia
feruat morti destina-
tos.

Saxonum
dita cædes.

Cap. 3.

BEATVS Faro patrem habuit Hagnericum Burgundionem, aded charum Theodeberto Austrasianorù Regi, vt ab eo in aulam accitus, inter proceres nõ mediocriter clarus extiterit. Celebrem eum reddebat, quòd Rex eius consilij vteretur, quòd præclara esset sapientia ornatus, hospitalitatis studiosus, sanctorum virorum susceptor & hospes deditissimus atque humanissimus. Animo enim perspicaci facillè intelligebat in eorum mentibus habitare Christum, quem in eis venerabatur. Duxit verò coniugem, generis præstantia haudquaquam ipsi imparem. Leodegunda ea dicebatur, tresque ei peperit filios, Faronem, de quo nobis est sermo, Vualbertum & Chalnoaldum: itemque Faram filiam, multa probitate conspicuam. Chalnoaldum pater voluit à beato Columbano, illustri sanctitate Abbate, erudiri, cum is in vasta habitaret solitudine, cui etiam ad iussum beati Columbani fera bellua parère didicit, vt in eius gestis haberetur. Vualbertus à sancto Columbano cum fratre Chalnoaldo & beato Agilo filio Agnoaldi, qui fuit Hagnerici frater, traditus est Eustachio magnæ doctrinæ & sanctitatis viro, ipsiusque Columbani discipulo, instituendus: quibus & plerique alij adiuncti fuere, qui postea Ecclesiarum præfules eximij extiterunt. Vualbertus quidem decimus nonus à beato Dionysio pro vitæ suæ meritis creatus est Meldensium antistes. Denique Faro à patre Hagnerico in aulam Theodeberti Regis adductus est, sperans se eum suæ dignitatis successorem habiturum, quemadmodum etiã postea euénit. Nam quoad Theodebertus regno positus est. Faro sanctus iuuenis militari habitu apud eum degens, inter palatij primarios viros haud vulgari eius familiaritate vsus est.

Porro cum Theodeberti & Theodorici Regum ditiones Clotario cessissent, apud eum quoque Faro præcipuum gratiæ & amicitia locum obtinuit: atque ea fiducia fretus, admonerat Regem mundi huius blandimenta & illecebras, celestis beatitudinis contemplatione calcare, omnibus se comem & amabilem exhibere, adus & mores suos ad virtutis præscriptum componere. Dabat etiam operam humanitatis & misericordiæ officijs & operibus, ita vt reos capitis liberare studeret. Nec desunt, qui scribant missos tum ad Clotarium Regem à Saxonum gente legatos, eosque verbis iniurijs vsos, vsque aded Clotarij animum exacerbasse, vt iusserit eos confestim interfici, ira præcipite eum extimulante. Et quanuis proceres eum à tali facinore dehortarentur, dicerentque si legatis quanuis inimicæ gentis eam vim afferat, eum ius gentium violaturum, & contra ipsas quoque Francorum leges venturum, nihil tamen apud iratum Regem efficere potuisse, quòd ruptis moderationis habenis, sanum consilium non admitteret. Tum verò magna vsum prudentia Faronem, dixisse vt fieret quòd Rex mandasset, sed ita tamen, vt in posterum diem legatorum cædes differretur. Eam sententiam omnium sedisse animis, legatos ea nocte à milite custoditos: ad eos autem accessisse Faronem, & tantum suis apud eos sermonibus effecisse, vt Christiana religione voluerint initiari: atque id cum ille Regi & aulicis indicasset, non solum vita donatos, sed etiam muneribus affectos, ad suos cum gaudio reuertisse. At postea tamen Saxonum gentem à Clotario, filio suo Dagoberto, qui ab eis vulneratus erat in capite, opem ferente vsque aded debellatam esse, vt neminem permiserit ex eis manere superstitem, qui gladij eius mensuram excederet.

Interea autem, cum apud Clotarium Regem multa præclare gereret, sororem Faram virginem sanctissimam cognouit magno ipsius videndi desiderio teneri. Accessit igitur ad eam, & intantum familiari eius colloquio sapientique oratione permotus est, vt amplissimos palatij honores, Regisque singularem amicitiam sibi negligendâ putârit,